

1 K některým problémům výchovy a vzdělávání žáků

1.1 Patří Vaše dítě k „poškolákům“?

Ještě stále se lze ve školách setkat s tím, že učitel operativně vyřeší vzniklý prohřešek žáka uložením povinnosti zůstat ve škole po vyučování, ba dokonce za „zlobivého“ žáka nebo skupinku žáků uloží takový „trest“ celé třídě. Právní východiska, na jejichž základě je nutno takový postup posoudit, však dávají zapravdu rodičům, jimž se uvedená praxe nelíbí.

Školský zákon v ustanovení o výchovných opatřeních sice hovoří o kázeňských opatřeních bez právních důsledků pro žáka, k nimž by mohlo být z neznalosti přiřazeno i „poškoláctví“, podrobné rozpracování kázeňských opatření využitelných ve škole je však přehledně vymezeno v prováděcích právních předpisech ke školskému zákonu – vyhláškách, upravujících postup odděleně pro oblast základních škol a středních škol.

V obsahu uvedených vyhlášek je respektována skutečnost, že podrobnosti k výkonu práv a povinností žáků ve škole nebo školském zařízení a pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání a výchovy žáků jsou podle školského zákona stanoveny školním řádem, který ředitel školy vydává a zveřejňuje na přístupném místě ve škole, a současně je povinen s ním prokazatelně seznámit všechny zainteresované osoby – zaměstnance i žáky a informovat o jeho vydání a obsahu zákonné zástupce nezletilých dětí a žáků. Podrobněji je pak ve vyhláškách stanoveno, jaká mohou tyto školy ukládat žákovi kázeňská opatření bezprostředně po jeho nežádoucím činu v případě, že svým neuváženým jednáním poruší některé povinnosti stanovené školním řádem, přičemž jsou kázeňská opatření odstupňována podle závažnosti takového porušení. Vyhlášky také upřesňují, že součástí školního řádu jsou i pravidla pro udělování pochval a jiných ocenění a ukládání napomenutí a důtek. Ponechávání žáků „po škole“ však k uvedeným opatřením opravdu nenáleží.

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, § 30 Školní řád, vnitřní řád a stipendijní řád, § 31 Výchovná opatření

Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů, § 17 Výchovná opatření

Vyhláška č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, ve znění pozdějších předpisů, § 10 Výchovná opatření

1.2 Jaká kázeňská opatření lze žákovi uložit?

Ve školách poskytujících základní vzdělávání může třídní učitel ve své pravomoci uložit žákovi, který porušil své povinnosti stanovené školním řádem, **napomenutí třídního učitele**, a uložení takového kázeňského opatření musí neprodleně a prokazatelně spolu s důvody tohoto kroku sdělit žákovi i jeho rodičům nebo jiným zákonným zástupcům. Jedná-li se však již o větší závažnost porušení školního řádu, za něž je třídní učitel oprávněn uložit **důtku třídního učitele**, je povinen opět neprodleně a prokazatelně s uvedením důvodů o jeho uložení informovat nejen žáka a jeho zákonného zástupce, ale i ředitele školy. Jedná-li se o zvláště závažné porušení, pak může následovat **důtka ředitele školy**, a ředitel školy je rovněž vázán stejnou oznamovací